

د پښتانه: انصاف ستاينه عاجز زيمان سويده

د مرحوم

ډاکټر مولوي

محمد سعيد

Ketabton.com

سعيد اعجازي

۱۳۹۵

۲۹ م تلخ په مناسبت

د پروفيسر عبدالله بختانی خدمتگار پيغام

www.masjed.se

بسم الله الرحمن الرحيم

د پروفیسر عبدالله بختانی خدمتگار پیغام ډاکټر مولوي محمد سعيد سعید افغاني ۲۹ م تلین په مناسبت

افغانستان – کابل خیرخانه – دریمه برخه – خدمتگار کتابخونه.
د ۱۳۹۲ د جدی ۱۵ مه - د ۲۰۱۴ کار د جنوري ۶ مه

زړه ته را ډیر گران وراړه امین الدین سعیدي !

السلام علیکم ورحمة الله و برکاته

د خپلو ورونو او کورنیو سره د آخري زمانې له فتنو څخه په امن او امان کې سعید او مسعود و اوسئ.

څو ورځې د مخه، ستاسو خور یې (بناغلي معراج الدین شمس) په تېلفون کې راته وویل چې تاسو د خپل پلار جناب ډاکټر مولوي محمد سعيد سعید افغاني ۲۹ م تلین ولمانځئ !

الله پاک تاسو ته خیر او برکت درکړي.

دې زيرې سره زما په ذهن کې د ډاکټر مولوي صاحب د خاطر و او ناستو پاستو ډیرې خاطرې را تداعي شوي چې ځینې به یې څرگند کړم.

زما هغه دوست او آشنا د کابل له عربي دارالعلوم څخه فارغ شوي او هملته استاد و.

زه په پښتو ټولنه کې د زيرې د ژبنی او ادبي اوه نیزې جریدې مسئول چلوونکی وم.

د جریدې د قلمي مرستندویو لیکوالانو په ډله کې سر بیره پر هغه د یاد شوي دارالعلوم گن شمیر شاگردان هم وو.

عبدالهادي هدایت، عبدالوکیل صداقت، محمد یونس خالص، محمد موسی شفیق، محمد گلاب ننگرهار، محمد اکبر معتمد شینواری، مطیع الله چمبیلی.

کله چې بیا هغه په ننگرهار کې د هډې د نجم المدارس مدرس او سر مدرس (مدیر) شو. زه د مشرقي ولایت د مطبوعاتو او د ننگرهار ورځپاڼې د مدیریت مرستیال او بیا مسئول مدیر وم.

هلته سعید افغاني یوازې پخپله د « ننگرهار » مجلې او ورځپاڼې ته خپلې لیکنې نه ورکولې، بلکه د مدرسې نور شاگردان یې هم لیکوالی او شاعرئ ته هڅول. او دې کار یې

دومره پرمختګ وکړ چې زما په مشوره، د هډې د مولانا نجم الدين آخوندزاده د ژوندانه او کارنامو په برخه کې د يوې پروژې په توګه د مدرسې ګڼو شاگردانو ته مشخصې وظيفې وسپارلېر. يعنې د (هډې صاحب) د دقيقې هر اړخيزې بيوگرافي د ترتيبولو بنسټ يې کينود او څارنه يې کوله چې بيا د خدمتګار له خوا د يو کتاب په ظرفيت دا کار پر مخ ولاړ..

زما ياديري چې مولوی سعيد افغانی لس کاله د نجم المدارس مدير پاته شوی دی. په دې موده کې د مدرسې د تدریسي او اداري چارو د پرمخ بيولو تر څنګ يې هلته د ليکوالی ادبي نهضت هم پاللي او سمبال کړی دی. او په همدې حواله زما او د هغه تر منځ ادبي، علمی تولنيز او شخصي روابطو هم ورځ په ورځ د ورورئ سويي ته ارتقا کړي ده.

کله چې مولوی سعيد افغانی د لا لورو زده کړو لپاره مصر ته ولاړ، هلته يې د الأزهر په

پوهنتون کې د تحصيلي مشغوليت سره قلمي کارونو ته هم اړم شو چې په دې لړ کې په عربي ژبه د خواجه عبدالله انصاري او سيد جمال الدين افغان په باره کې د دوو څيرنيزو کتابونو ليکل او چاپول لور ارزښت او درنښت لري. او د هغه په دې مهم کار، هغه د يو دوست او ورور په توګه زه هم نازيدلی يم او کله چې وطن ته راغی بيا زما په

غوښتنه يې دوهم ياد شوی کتاب يې په پښتو وژباړده او بيا چاپ شو.

هغه بيا په څيرنيزو سيمينارونو کې فعاله برخه اخستله او ډير ځله به په ډيرو مسائلو کې زمونږ دواړو يو شان دريځ و.

د علمي فعاليتونو او ليکنو ترڅنګ هغه به تل د وطن او ملت مسائلو ته پوره توجه کوله. هغه د ژوندانه په وروستيو مرحلو کې هم د شخصي، هم د ملي او وطني منازعاتو د حل لپاره «سوله او تفاهم» مهم ضرورت باله. ددې نظر د خپرولو لپاره يې هم په شفاهي توګه او هم د مقالو په بڼه ډير تبليغ کاوه او هڅه يې کوله چې خپله نظريه هر چاته ورسوي. ما يې هم ددې نظر تاييد کاوه.

او بي سببه نه ده چې ما دهغه د بيوگرافي رساله چې ما ليکلي وه «د سولې او تفاهم مبلغ دوکتور سعيد افغانی» نوملې ده. ځکه چې زه پخپله اصولاً او اساساً يوازي د خپلو خلکو او هيواد په کچه نه بلکه په انساني ټولنو کې د ټول انسانيت لپاره په ټولو ذات البيني پرابلمونو

کي د (عدم تشدد) ملاتړ او لار روی یم. ما دجناب فخر افغان خان عبدالغفار خان بابا په لارښودنه د خدایي خدمتگاری نظریه منلې ده. ددې نظریې د عملي کولو په لاره کې باید خدایي خدمتگار په عدم تشدد وجليږي او یو انسان باید پرته له کومې طمعي د بل انسان خدمت وکړي...

گرانه سعیدی صاحب !

زما دوست، آشنا، ملگری او ورورو ستاسو پلار دې الله پاک وښيي،

د هغه را سره ډیرې خوږې خاطرې دي، خو بیلگې مې یې درته ولیکلې ،

اوس زړه مې غواړي چه عدم تشدد دانساني احساس په ارتباط خپله یوه بله خاطره درته ولیکم:

که دې په یاد وي زه څوکاله دمخه، هملته، جرمني ته، ستاسو د اوسیدو ښار (کولن) ته، په جرمني کښې « دافغانستان دفرهنگي ودې ټولني» په بلنه، دوه کاله سرپه سر، دهغوی له خوا جوړو شوو سیمینارونو ته بلل شوی وم.

په هماغه مهال ترسیمینار وروسته، بیا دښاغلي جمال ناصر پرهیز په بلنه دپو څو ورځو لپاره د « اوگسبورگ ښار» ته هم تللی وم.

له هغې خوا د نوموړي جمال ناصر او دهغه د ورور امیر کروړ پرهیز په ملگرتیا د هغوي په موټر کښې بیرته در روان وم.

په لاره کښې یو څه سټری هم شوم او لږ څه د کوزیدو طبیعي ضرورت هم محسوس شو. یو کافي سره کښیوتو.

آسمان شین، هوا معتدله او لمر دخپلو وړانگو سره د ملایمي تودوخي مهرباني هم کوله.

دکافي سره جوخته یوه لویه کرونده وه.

ماوې: دغسي به تیر شوو.

په کرونده کښې دشرشمو د بوتو غوټی د پنځیدلو په حال کښې وي،

او زمونږ دبختان کلی، ان زمونږ پخپلو وړو کورکیو پټیو کښې داسې غوټی یې را یادولې هوا نوراني او معتدله وه.

دکروندې په شاو خوا سرک باندي مو « ننگرهای چکر» لگاوه.

له مخامخ خوا څخه يو تن، چه ډير عادي کالي يې په غاړه وو، خپل يو غټ سپي سره راروان و.

زه له وړوکتوب څخه، له « مار » او « سپي » څخه ډير ډايرم.

دسپي ډيري جلب دهغه د خاوند په لاس کښي و. مگر سپي ډير غټ و، نو ځان مې د سرک په دې بله غاړه کړ.

سړي سلام و اچاوه او د روغبر تمايل يې وښود.

درې واړه ودریدو لاسونه مو سره ورکړل.

امير کروړ په جرمني ژبه ډير ښه پوهيږي.

دهغه دخبرو له ترجمي څخه زه دومره پوه شوم چه زما په باب يې وويل: « دی دافغانستان لوی ليکوال، شاعر او دانشمند دي»

دهغه سړي توجه ماته ډيره شوه.

دسپي واگی يې کلک نيولی و. ماته را نژدې شوه. ويې ويل:

زه ستاسو په ليدو ډير خوشحاله شوم سمدستي ځم زما ميرمن راته منتظره ده.

هغه روان شو سپي يې لکئ خوزوله مونږ خپلو کښي سره وويل:

کور به يې چيرته ليري وي ميرمن يې لار څاري وو.

مونږ د کروندې چار چاپيره چکر ولگاوه. چه بيرته د کافي مخې ته ورسيدو وموليدل چه له لوی واټ څخه، دموتړله خوا څخه ميره او ميرمن زمونږ خواته راځي.

تر روغبر وروسته سړي وويل:

دا زما ميرمن ده په موټر کښي ناسته وه. (لږ موسکي شو) اوس می سپی په موټر کښي کښيناوه

او دامی راوستله چه تاسو سره معرفی شی.

هغه د جرمنی دیو ښار نوم واخيست او وايی ويل:

مونږ دواړو دهماغه ښار د پوهنتون د حقوقو د پوهنځی استادان يو..

مونږ دري واړو تعارف امير کروړ ورته وکړ.

هغه زما په اوږو لاس کښيښود. ويی ويل: اجازه ده چه زه له تاسو څخه يوه پوښتنه وکړم؟

ما وویل: مهربانی وکره!

هغه: ولی ستاسو په هیواد کښی افغانان انسانان وژنی؟

ما ستاسو دغه پوښتنه سمه نه ده: زما بدعادت دادی چه زه دغلطو پوښتنو ځواب نه ورکوم.

هغه نو لطفاً تاسو زما د پوښتنی غلطی راسمه کړی!

ما: که داسی وای: ولی انسانان انسانان وژنی؟ نو ما به خپله رایه څرگنه کړه وای.

هغه: ما خپله هغه پوښتنه بیرته واخیستله او همداسی چه تاسو و ویل زه درنه پوښتنه کوم:

ولی انسانان انسانان وژنی؟

ما: مهربانی وکړی تاسو دواړه میره او میرمین ماته غور شی!

د نن څخه زیات وکم دوه زره کلونه دمخه، د فلسطین په (ناصره) نومی کلی کښی، یو ځوان راپا څید خپلو خلکو ته یی سمه لارښودله.

هغه به ویل: څوک مه وژنی! څوک مه وهی ان تردی که چا په څپیره وو هلی هم مه په قاریزی او دخپل مخ دابله خوا ورته وایوی چه...

تاسو دهغه انسان نوم پیژنی؟

هغه: هو! عیسی

ما: بڼه، تر هغه زیات وکم شیر سوه کاله ورسته، د عربستان د شگلن هیواد دمکی په ښار کښی یو ځوان دخلکولارښود شو. هغه به هرچاته ویل:

څه چه دی پرځان پیروزوی هغه پرنورو هم پیروزو کړه او څه چه دی پرځان پیروزو نه وی پر بل یی هم مه پیروز کوه!

تاسو ددی کس نوم پیژنی؟

هغوی دواړو په یو غږ

هو! محمد

اوس زه تاسو دواړه نه پوښتنه کوم چه نور خونور، که یوازی ددغو دواړو سترو انسانانو یوازی همدا یوه یوه خبره، ددی زمانی انسانان په زړه ومنی او عمل پری وکړی، بیا به انسانان انسانان ووژنی؟

دواړو په یو څه ملایم ژړه غونی غږ: نه نه هیڅکله نه!

میره زما لاسونه بنکل کرل میرمن بی هم زما په لاسونو پریو تله لاسونه بی بنکلول او اوبنکی بی پری خڅیدلی.

په هغه رحمانی انسانی فضا کښی، پنځه واړه ډوب شوو چوپه چوپتیا خپره وه او یوبل ته مو دانسانی مینی او محبت په نظر کتل لږ شیبی ورسته هغه شخص و ویل

زړه مونه کیږی چه درڅخه بیل شو. خو د خپل کور دلیریوالی او ضروری کارونو دلرلو لامله معذرت وړندی کوو او رخصت غواړو.

دهغه جنتی هوا او روحانی فضا دپرتم په درنښت کښی، د دواړو خواوو څخه خبره چور هیږه وه چه یو تر بله آدرسونه او دتلفونونو نومری یا ویزیت کارتونه ورکړو یا و اخلو !

گرانه ډاکتر سعیدی !

که کولی شی لطفاً تاسو او د ډاکتر مولوی سعید افغانی صاحب دتلین مراسمو بناغلی برخه وال، دانسانی کرامت د ورورولی، مینی او محبت زما دغه پیغام هملته، نور انسانانو افغان، جرمنیانو او نورو ته زما له سلامونو او نیکی هیلو سره ورسرویی!

خلکو ته وواپی چه دبشریت دتمدن دساتلو او لاپنځولولپاره دسولی، تفاهم او عدم تشدد پربنادی استعمار، استعمار، استعباد او استحمار دودونه او ورواجونه دی پریږدی او دانسانی وروری برابری پیرزوینی، مینی، محبت او همکاری لاری ولتوی او خپلی بی کری کیدی شی چه تاسو ونه وایی بل څوک به راته وواپی:

ته ساده یی! ددی خبریو زمانه تیره ده

زه به ورته ووايم، دتاریخ دتولومرحلو په نسبت، همدا اوس ددغو خبرو ضرورت زیات دی ځکه چه اوس دتشدد وسایل ترهربل وخت هم زیات شوی، هم عام شوی، هم خطرناک شوی دی. نو همدا نن بی باید مخنیو وشی .

همدا نن اوترسبا پوری نور هم ناوخته کیږی

زه بی هم نن ډیر ضرور بولم مهربانی وکړی اوسبا ته بی مه پریږدی!

که څه هم زه دعلامه اقبال خبره :

غمه ام از زخمه بی پرواستم

من نوای شاعر فرداستم

اود سید حسن خان حسن شپون په وینا:

زه دنن ورځی شاعر نه یم پوهیږم

زما نه رسوی غږ ترغوره پوری

و ما توفیقی الابالله علیه تو کلت والیه انیب

والعل الله یحدث بعد ذالک امرآ

والسلام علی من اتبع الهدی

ستاسو خدمتگار
پروفیسر عبدالله بختانی

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**